

Erfaringer fra bl.a. Canada, Mexico og Frankrig viser, at GMO-afgrøder har smittet ved pollen- eller frøspredning over langt større afstande end forudset. Men selv hvis man mener, at spredning kan forhindres ved særlig dyrknings-teknik og skrappe sikkerhedsforanstaltninger, er forudsætningerne overhovedet ikke på plads i Danmark.

Ved lovforslaget gennemføres EU's udsætningsdirektiv. Lovforslaget sætter standarder for, hvordan en ny GMO skal afprøves, og hvilke forhold der skal undersøges, før man kan ansøge om godkendelse, og det fastsætter procedurer for godkendelse af nye GMO'er. Men på afgørende punkter er lovforslaget hullet som en si. Det gælder bl.a. en række uafklarede spørgsmål om mærkning og sporing af GMO. Og det gælder risikoen for spredning. Det er ikke hensigten med lovforslaget at lovgive om betingelser for landbrugets virksomhed, herunder spredning af godkendte GMO-planter til andre marker. Miljøministeren anser nemlig spredning af pollen og frø mellem marker for et landbrugsmæssigt spørgsmål, som derfor ikke skal reguleres af miljølovgivning. Derfor kan der ikke laves ansvarsregler for landmænd, der vil dyrke GMO'er. Gennemføres udsætningsdirektivet ved dette lovforslag, efterlader det landmænd, der dyrker økologisk eller traditionelt, uden nogen form for beskyttelse – eller mulighed for at få erstatning – hvis afgrøden forurenes og ikke kan sælges som økologisk eller GMO-fri.

Fødevarerministeren og miljøministeren varslar, at de vil tage hånd om problemet ved til januar 2003 at udarbejde en strategi for håndteringen af dyrkning med GMO'er, men vil ikke redegøre for, hvad strategien skal indeholde. Vil der blive indført afstandskrav? Regler for ansvar? Mulighed for, at landmænd kan nedlægge veto mod GMO'er? Eller mulighed for, at kommuner kan forbyde GMO'er lokalt?

Efter Enhedslistens vurdering er der risiko for, at der vedtages et lovforslag, der giver de store gensplejsningsselskaber, især giganten Monsanto, men også danske firmaer, mulighed for at få godkendt nye afgrøder, som slippes løs på danske marker, uden at disse firmaer kan holdes ansvarlige for spredning til andre afgrøder. Det kan betyde økonomisk ruin for de økologiske jordbrugere, for her må der overhovedet ikke være GMO i afgrøderne. Men også for konven-

tionelle landmænd kan det være en trussel, hvis der sker en spredning i et omfang, der medfører, at de godkendte bagatelgrænser overskrides.

Når Enhedslisten betegner flertallet i Folketinget som samvittighedsløst i denne sag, skyldes det, at dette flertal er fuldt ud klar over, hvad man er på vej til at gøre. Man ved, at man slipper genspejningen løs, inden der er skabt sikkerhed for konsekvenserne. Flertallets eneste undskyldning – som man gentager ustandselig – er, at direktivet skal være gennemført til oktober. Denne bortforklaring er ikke holdbar. EU har vedtaget et mangelfuldt og uforsvarligt direktiv, og derfor bør Folketinget tage sig tid til at bruge et år mere på at afklare, om det kan og skal gennemføres her i Danmark.

Lovforslaget har en række andre mangler: Der indføres ekstraordinære høringsprocedurer og etiske vurderinger, men det er uklart, hvilken kompetence og indflydelse såvel særligt nedsatte råd som høringssvar vil have. Der henvises til, at høringsprocedurer skal nedfældes i kommende bekendtgørelser. Eftersom der lægges megen vægt på disse høringer i lovteksten, ville det være hensigtsmæssigt, om der i det mindste lå et udkast til en sådan bekendtgørelse, før loven vedtages.

Forsigtighedsprincippet påstås at være bærende for loven. Derfor bør det efter Enhedslistens opfattelse være den oprindelige udformning af princippet, som indgår i lovteksten.

Enhedslisten mener også, at der er store problemer vedrørende godkendelsesprocessen. Hvilke muligheder er der for at forhindre udsættelsen af en GMO, som Miljøministeriet ikke har tillid til? Totalharmoniseringen indebærer, at Danmark skal acceptere godkendelser fra andre EU-lande efter en procedure, hvor Danmark og andre lande kan komme med indsigelser mod andre landes godkendelser. Men Kommissionen kan gennemtvinge godkendelsen, hvis blot der ikke er et kvalificeret flertal imod, det vil sige med et mindretal af lande bag sig. Derfor kan Danmark i sidste ende blive tvunget til at tillade udsætning af GMO'er, der ikke er tillid til i Danmark.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Si-umut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at kom-